

Італія після Першої світової війни

ПЛАН

1. Важкі наслідки війни.
2. Створення фашистської партії. Беніто Муссоліні.
3. Встановлення фашистської диктатури в Італії.

1. Італія була середньо розвинутою країною Європи. Участь у Першій світовій війні коштувала їй дуже дорого: 700 тис. загиблих, 450 тис. скалічених, 1 млн поранених; країна втратила третину національного багатства. Надії італійців на те, що мир принесе полегшення, не виправдалися. Італія стала «переможеною серед переможців». Важке фінансово-економічне становище країни позбавляло уряд можливості здійснити заходи щодо поліпшення життя населення. Повоєнний спад виробництва, демобілізація армії ще більше загострили соціальні проблеми. Складне становище у державі призвело до втрати популярності традиційних партій. Усі прошарки суспільства вимагали змін.

2. Різке падіння рівня життя, зростання безробіття, безнадія і розпач тих, хто повернувся з фронту і не зумів знайти роботу, привели до виникнення фашистських організацій в Італії. Слово «фашизм» походить від латинського слова «фасція» - пучок, зв'язка, об'єднання. Тобто спочатку в Італії виникли організації, які об'єднували в першу чергу ветеранів Першої світової війни.

Беніто Муссоліні (1883 - 1945)

У 1919 р. Беніто Муссоліні об'єднав ці організації в партію, яка дістала назву «Фашіо ді комбаттіменто» - Союз боротьби.

У своїй партійній програмі фашисти запропонували італійцям привабливі й прості для розуміння цілі: встановлення республіки, запровадження Законодавчих зборів, передачу землі селянам, боротьба проти «буржуазії», підвищення зарплати, створення «народної міліції», ліквідація банків і бірж, відродження «Великої Італії» та ін. Проте перший досвід боротьби за владу став для них холодним душем - на виборах 1919 р. вони не здобули жодного місця в парламенті й навіть у рідному селі Б. Муссоліні за них не було подано жодного (!) голосу. Здавалося, що партії разом з її вождем настав кінець - наприкінці року в ній залишилося лише близько 4 тис. членів і вона була за крок від саморозпуску. Та в цей час рятівне коло фашистам кинув сам парламент, який через міжпартійну боротьбу в ньому виявився неспроможним прийняти бодай одне вдале рішення для виводу країни з катастрофічного становища. На наступних виборах 1921 р. фашисти діяли нахабно та агресивно й здобули відразу 35 депутатських мандатів (близько 7 %). Потрапивши до парламенту, депутати-фашисти своїми хуліганськими діями фактично паралізували його роботу, демонструючи народу і королю, що парламентська демократія остаточно вичерпала себе й настав час «сильної влади» - диктатури. Звісно, під цим малася на увазі фашистська диктатура. Цими гаслами фашисти влучили в «десятку» - суспільство стомилося від безпорадності влади й невизначеності власної долі й було готове прийняти будь-який режим, який забезпечив би йому стабільність і чітку перспективу на майбутнє.

3. Готуючись до захоплення влади, фашисти створили бойові групи - сквадри (наприкінці 1921 р. Б. Муссоліні заявляв, що у них налічувалося понад 400 тис., але це було безсоромним перебільшенням). Як форму одягу сквадристи запровадили чорні сорочки (звідси їхня назва «чорносорочечники»), вступили в контакт з рядом вищих армійських офіцерів.

Провідні ідеї італійського фашизму:

- Італійці повинні пишатися своєю країною
- Усі політичні партії, крім фашистської, забороняються
- Місце італійської жінки - вдома. Італійки повинні мати багато дітей - майбутніх вояків
- Демократія не потрібна. Італія потребує сильного лідера, який дасть народу те, чого він хоче
- Комунізм і соціалізм - вороги фашизму
- Війна є благом для країни. Італійська молодь повинна бути готовою до боротьби
- Італія повинна утвердитись як імперія в Африці
- Потрібно збити пиху самовпевненості з великих держав. Фашистський уряд повідомить нації, що для цього потрібно зробити.

Б. Муссоліні активно готувався до походу своїх прихильників на Рим, щоб взяти владу силою. На одному з мітингів він фактично пред'явив королю і уряду ультиматум: «Або нас добровільно допустять до управління, або ми захопимо владу, здійснивши похід на Рим». Проте він відверто блефував - «сквадри» були малочисельними й погано озброєними, і достатньо було кількох підрозділів поліції, щоб розігнати їх. Та весь розрахунок фашистів якраз і полягав у тому, що король Віктор Еммануїл не зважиться на застосування проти них сили.

У ніч з 27 на 28 жовтня 1922 р. сквадристи захопили ряд важливих державних об'єктів у Мілані. Там, на той випадок, якби в результаті поразки довелося втікати до Швейцарії, у спальному вагоні перебував і сам Беніто Муссоліні. **29 жовтня 1922 р.** король призначив 39-річного Б. Муссоліні прем'єр-міністром Італії. Як писали газети, «революція у спальному вагоні» перемогла.

Б. Муссоліні відразу дав зрозуміти, що не збирається ні з ким ділитися владою. Перефразувавши відомий вислів Людовіка XIV, він чітко сформулював суть нового політичного режиму: «уряд - це я». До Муссоліні

новітня історія не знала таких масштабів культу особи правителя, який виник в Італії: повсюдно було вивішено його портрети, усі, навіть дріб'язкові, розпорядження чиновників віддавалися з посиланням на волю прем'єра, масове спорудження прижиттєвих пам'ятників, присвоєння титулів «першого», «найкращого» тощо. Б. Муссоліні, поступово обмежуючи повноваження короля, присвоїв собі титул «дуче» (вождь) і правив Італією майже одноосібно. Використавши як привід чотири невдалі спроби замаху на своє життя, він домогся заборони усіх політичних партій, крім власної. Сміливців, які наважувалися протестувати проти тоталітарної системи, заарештовували, відправляли на віддалені острови або просто знищували. Створений Муссоліні Особливий фашистський трибунал запровадив у країні смертну кару.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.

ДАЙТЕ ПИСЬМОВІ ВІДПОВІДІ НА ПИТАННЯ:

1. Чому, на вашу думку, італійці підтримали Б. Муссоліні на початку 20-х років?
2. Що сприяло приходу фашистів до влади?
3. Які факти свідчать про встановлення в Італії культу особи «дуче»?